

Van: Janneke van Kessel [<mailto:janneke.vankessel@dierenbescherming.nl>]

Verzonden: woensdag 21 juni 2017 10:20

Aan: STATENGRIFFIE

Onderwerp: Reactie Dierenbescherming versnelling transitie duurzame veehouderij voor College van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten leden

Geachte Griffie,

Bij deze stuur ik u een reactie van de Dierenbescherming op het voorgestelde beleid van het College van Gedeputeerde Staten dat vorige week dinsdag openbaar is gemaakt. Ik verzoek u vriendelijk deze brief zowel naar de individuele emailadressen van het College van Gedeputeerde Staten te sturen als naar de individuele Provinciale Statenleden.

Met vriendelijke groet,

Janneke van Kessel MSc.

Lobbyist regio Zuid

T 088 811 3500

M 06 278 606 10

janneke.vankessel@dierenbescherming.nl

Aanwezig op ma / di / do / vr



**Dierenbescherming
Regio Zuid**

Doornakkersweg 51

5642 MP Eindhoven

www.dierenbescherming.nl



Postbus 85980, 2508 CR Den Haag

Gedeputeerde Staten en
Provinciale Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Ons kenmerk	UIT17.0216
Datum	20-6-2017
Onderwerp	Dierenwelzijn in versnelling transitie naar een zorgvuldige veehouderij
Behandeld door	Janneke van Kessel en Bert van den Berg

Geachte dames en heren,

Wij hebben met belangstelling kennis genomen van het voorstel van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant d.d. 13 juni 2017 voor versnelling van de transitie van de veehouderij met behulp van een samenhangend pakket maatregelen voor een zorgvuldige veehouderij. In deze brief vragen wij u in de voorgestelde versnelling van het beleid meer ruimte te scheppen voor innovatieve en integrale oplossingen en voor duurzamere marktconcepten.

Samenvattend stellen wij u het volgende voor:

- Hanteer de strengere provinciale milieunormen alleen daar waar stallen te dicht op woon- en/of natuurgebieden staan en biedt in de rest van de provincie meer ruimte voor innovatieve en integrale duurzamere, waaronder diervriendelijker aanpak van de problemen in de veehouderij.
- Stel een adviescommissie in voor het beoordelen en al dan niet toestaan van innovatieve veehouderijsystemen.
- Stel veehouders die voorop lopen in integraal verduurzamen vrij van de stalderingsregeling.

Spanning tussen urgentie en integrale vernieuwing

De veehouderij is als economische factor van belang in de provincie Noord-Brabant, maar heeft zich helaas in de loop der jaren ook ontwikkeld tot een belangrijke veroorzaker van overlast voor omwonenden en een grote bron van ammoniak- en stofuitstoot. Zij zorgt daardoor voor risico's voor de volksgezondheid en voor achteruitgang van de natuur. Door de steeds verdere intensivering van de veehouderij zijn ook ernstige inbreuken op het dierenwelzijn ontstaan. En de laatste 10 à 15 jaar lijkt ook het economisch verdienmodel van de veehouderij voor veel veehouders niet meer goed te werken.

Maatregelen om deze zaken aan te pakken zijn dringend noodzakelijk. Het is dan ook een goede zaak dat het provinciebestuur van Noord-Brabant een beleid van transitie naar een duurzamere veehouderij in gang heeft gezet en dat zij nu, kijkend naar de resultaten van dit beleid tot nu toe, maatregelen ter versnelling van die transitie overweegt. Zoals in de samenvatting van de nota Versnelling transitie veehouderij verwoord is de transitie gericht *'op een sector die maatschappelijk geaccepteerd en gewaardeerd wordt en goed is voor mens, dier en natuur.'*

De voorgestelde versnellingsmaatregelen zijn eerst en vooral gericht op het aanpakken van de urgente thema's 'overlast voor omwonenden', 'risico's voor de volksgezondheid' en 'aantasting van natuurgebieden'. Dat is terecht, maar dat moet er niet toe leiden dat die straks aangepakt zijn, maar de problemen van aantasting van het dierenwelzijn en het haperende economische verdienmodel voor de veehouderij alleen maar verschoven en wellicht zelfs verergerd zijn. Er is sprake van spanning tussen enerzijds het aanpakken van de urgente zaken, en anderzijds het ontwikkelen en introduceren van innovaties en integraal duurzamere marktconcepten.



Bied meer ruimte voor innovatieve, integrale oplossingen

Het voorstel dat eerder voldaan moet worden aan strengere milieunormen dan eerst afgesproken, leidt tot het gesloten maken van stallen en er een luchtwasser op plaatsen om zo uitstoot van ammoniak, stof en geur tegen te gaan. Maar uit oogpunt van dierenwelzijn is nu juist daglicht, lucht, ruimte en uitloop naar buiten nodig. Een luchtwasser maakt wel de lucht die uit de stal komt schoner, maar in de stal verblijven de dieren en hun verzorgers nog steeds in een heel ongezonde atmosfeer. Er is zo sprake van winst voor de omgeving maar verlies voor mens en dier in de stal, oftewel een win – verlies situatie.

Er zijn inmiddels tal van andere, meer brongerichte maatregelen, zoals bijvoorbeeld het varkenstoilet, waarmee je de uitstoot van ammoniak, stof en geur kunt verminderen en die ook het leefklimaat voor de dieren en mensen in de stal verbeteren. Deze maatregelen leiden wél tot een win – win situatie. Zie bijvoorbeeld het overzicht dat de provincie Limburg heeft laten opstellen van alle reeds erkende en van de nu bekende, veelbelovende maatregelen tegen uitstoot van ammoniak en stof.¹ Met (combinaties van) deze maatregelen kan zonder de stal helemaal dicht te maken en er een luchtwasser op te zetten, aan de geldende landelijke milieunormen voldaan worden. Brabant hanteert echter strengere milieunormen die met deze maatregelen veelal niet haalbaar zijn en wil nu ook nog eens de overgangstermijn voor invoering van deze normen bij bestaande stallen verkorten. Voor situaties waarin de veehouderij dicht op woonbebouwing en/of natuurgebieden zit en tot overbelasting leidt, is het te begrijpen dat men niet op nieuwe, innovatieve technieken wil wachten, maar voor de nu best beschikbare techniek, een luchtwasser, kiest. In de overige gevallen zou wel ruimte voor andere, meer innovatieve maatregelen geboden kunnen worden.

- ➔ Hanteer de strengere provinciale milieunormen alleen daar waar stallen te dicht op woon- en/of natuurgebieden staan en bied in de rest van de provincie meer ruimte voor innovatieve en integrale duurzamere, waaronder diervriendelijker aanpak van de problemen in de veehouderij.
- ➔ Stel een adviescommissie in voor het beoordelen en al dan niet toestaan van innovatieve veehouderijsystemen.

Bied meer ruimte voor duurzamere marktconcepten

De intensieve veehouderij roept al decennia lang maatschappelijke discussies op. In die debatten wordt keer op keer geconstateerd dat de veehouderij de weg van veel produceren voor de wereldmarkt tegen lage kosten verlaten moet. De veehouderij moet gaan voor een brede verduurzaming door op de eerste plaats producten met meerwaarde, waaronder een hoger dierenwelzijn, te maken voor Noordwest-Europa. Zo stelde de door de provincie Brabant ingestelde Commissie van Doorn in haar Rapport 'Alle vlees duurzaam' uit 2011 als doel: *"Geen enkele supermarkt verkoopt in 2020 nog traditioneel vlees. Er ligt enkel duurzaam vlees."*

Inmiddels is het 2017 en zie je in de supermarkten steeds meer vlees van duurzamere marktconcepten. Deze marktconcepten, waaronder het Beter Leven keurmerk, helpen veehouders duurzamer te worden. Maar veehouders kunnen daarbij niet van de kelder op de zolder springen, ze moeten de ruimte en de tijd krijgen om stap-voor-stap geleidelijk steeds duurzamer te worden. En hier ontstaat een spanningsveld met het beleid van de provincie Noord-Brabant.

¹ Zie website Limburgse Land- en Tuinbouw loont
http://www.lltloont.nl/mkw_uploads/MATRIX%20emissie%20beperkende%20systemen.pdf



Het Beter Leven keurmerk van de Dierenbescherming is met haar 3-sterrensysteem marktleider. Sinds 2007 hebben bijna 100 miljoen dieren een Beter Leven gehad. Er doen meer dan 1600 veehouders, 300 voedselproducenten en 18 supermarkten mee aan Beter Leven.

De Dierenbescherming is bezig het Beter Leven keurmerk verder te verdiepen en uit te bouwen. Zo werkt zij samen met Natuur & Milieu en de Vogelbescherming aan het toevoegen van natuur- en milieucriteria aan Beter Leven, om het keurmerk meer integraal duurzaam te maken. Dat kost tijd en geld.

De stalderingsregeling die Gedeputeerde Staten voorstelt maakt de verdere groei en ontwikkeling van het Beter Leven keurmerk er niet gemakkelijker op. Zo moeten bijvoorbeeld vleeskuikenhouders onder Beter Leven hun dieren meer ruimte geven. Straks moeten zij in het kader van de staldering elders stalruimte met een factor 1,1 afkopen, of dierplaatsen inleveren, wat de overstap voor deze veehouders zeer moeilijk tot onmogelijk maakt.

De Dierenbescherming is voor krimp van de veestapel, maar dan juist niet bij bedrijven die serieus bezig zijn zich duurzamer, waaronder diervriendelijker te ontwikkelen. De vraag naar Beter leven producten stijgt, maar dan moeten er wel voldoende boeren in Nederland zijn die dit kunnen produceren. Het zou heel jammer zijn als producten met het Beter Leven keurmerk straks uit het buitenland moeten komen, terwijl Nederland vooral intensief en massaal produceert voor de export.

Wij verzoeken u dringend om in het pakket maatregelen voor een zorgvuldige veehouderij voldoende mogelijkheden te bieden aan bedrijven die over willen stappen op diervriendelijker systemen, zoals het Beter Leven keurmerk. In flankerend beleid zou de staldering op een andere manier voor deze boeren kunnen worden ingevuld, zodat zij niet onevenredig hard getroffen worden en waardoor verduurzaming en diervriendelijker maken van de veehouderij, die volop gaande is, tot stilstand komt.

→ Stel veehouders die voorop lopen in integraal verduurzamen vrij van de stalderingsregeling.

Wij hopen u met het vorenstaande van dienst te zijn en hopen dat u de daarin gedane suggesties overneemt.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren

Mw. Drs. F.F. Lamkamp
Algemeen directeur/ bestuurder

